

Прай тиксі кизілерде тјрелер (праволар) декларациязы

Аылган паза искірілген Јјн Ассамблеяның 217 А (III) резолюциязының 10 алай айда (декабрь айда) 1948 чылда

Сјс алны (Преамбула)

Санға алып, постың синін пілінгенін саназанын, хайзы прай кизілерде чоннар тјлінде пар, оларның тиң паза пыластырбас тјрее (право) пос чуртастың, пос оңдай чуртастың, сын паза прай тиксі амыр чуртас тјстігі (основа) полча; паза

санға алып, ниее салбанын паза хырт кјріргенін кизі тјреелеріне (праволарға) ниее салбас оңдай чабал актарға ағылғаннар, хайзы чоннардың ах сағысты еректірчелер, паза андағ чир чарыхты педіргені хайда кизілер сјс паза киртініс (убеждение) пос оңдайы пар полар паза хорғыс чох паза хызылғаны чох чуртирлар паза, кизілерні пјзік кестеніске искірілген; паза

санға алып, кизі тјреелері (право) елге арачылирға кирек толдыраын ечен, кизі ирік чох , халғанчы кирек ние чіли, тирания паза пазыныс тоғыра кјдірілебезін; паза

санға алып, чоннарның ынархас палғалыс јзізіне полызарға кирек; паза санға алып, Піріккен Нацияларның чоннары Уставта постарының киртіністерін јјн кизі тјреелері, постың синін пілінгенін паза кизінің аарлиине паза ир паза ипчі кизілернің тиң праваларын киречілібіскеннер паза пјгінге алғаннар социальной прогресске паза чуртас синіне хабазарға паза чуртас оңдайларын артых пос оңдайда чаксыландырарға; паза

санға алып, хазналар-членнар Піріккен Нацияларның Организациянын хада, прай чоннар аразында кизі тјреелері паза јјн пос оңдайларны улуғланысха паза хабазарға паза хоостыра поларға сјс пиргеннер; паза

санға алып, пу кизі тјрелері паза пос оңдайларны прай тиксі оңарғаны улуғ пілдірігліг пу сјс пиргенге толдыра пјгінге,

Јјн Ассамблея,

Искірче пу Прай тиксі кизілерні тјреелер декларациязын Пјгінге хайзын прай чоннар паза хазналар пјгерге кестенерге киректер андағ ползын полған на кизі паза полған на јменің органы, хақан-да санға алып, пу Декларацияны, кестенгеннер егредіг паза чарытханы хоостыра пу тјреелерні паза пос оңдайларны улуғланысха хабазарға паза чіткіче пирерге, национальной паза чоннар аразындағы прогрессивнай мероприятиялар хоостыра , прай тиксі паза эффективнай санасханы паза оларның толдырылғанын хайди хазналар Организация членнері чоннар аразында, іджк чоннар аразында кемні территориялары оларның юрисдикция алтында.

1 Статья

Полған на кизі пос паза тиң тјріпче паза тиң постың синін пілінгенін паза тјрелерініңде полча. Олардың сағынғаны паза арыф сағыс пар паза харындастар чіли тудынарға киректер.

2 Статья

Полған на кизінің пу Декларацияда искірілген прай кизі тјрелері паза прай пос чуртас оңдайлары (свободалары) поларға кирек, пір пасхаланыс даа чох, расовай, теернің јј, ир алай ипчі кизі, тіл, религия, политической алай пасха даа киртініс, национальной алай социальной чонға кірчеткен хоостыра, ние-ноо (имущественнай), сословнай алай пасха да положенеліг.

Ағаа хоза, чарабинча политической, правовой алай чоннар аразындаы хазнаны статусызы тјстегі хоостыра хайдыг да пасхазы идерге алай территория хайдар кизі кірче, санаспин пос алынача территория алай чох, пос устағлыг алай ба пірее хайди хызырылған суверенитеттіг.

3 Статья

Полған на кизінің пар тјре чуртасха, пос оңдайлыг чуртасха паза теерге чарабазына (неприкосновенность).

4 Статья

Пірдеене хулда поларға чарадылбинча; хул паза хуларны садыг хайдыг даа оңдайлыг чарадылбинча.

5 Статья

Пірдеезін иреелирге алай чабал, кизі ниемс чіли, пазынарға постың синін пілінгенін тезілерге чарадылбинча.

6 Статья

Полған на кизінің ,хайда даа ол полчатса, правосубъектнай санағлыг поларға тјре пар.

7 Статья

Прай кизілер елге алнында тиңнер паза пір даа пасхаланыс чох елге тиң арачылырына тјреліг. Прай кизілер полған на дискриминацияның, пу Деклапацияны сайбапчатхан, тиң арачылырына тјрелеріг, паза хайдыг да полған чабал кирекке андыг дискриминацияға тартханы.

8 Статья

Полған на кизінің пар тјре тјрелері компетентнай национальной чарғылардың эффективнай праваларын чазылғанына хақан аның јјн тјрелері, конституцияның алай елгенің ағаа пірілген, сайбалчалар.

9 Статья

Пірдеезін пойли арестовать полғанынаке, тутханысха алай сергеніне чарабинча.

10 Статья

Полған на кизінің пар тјре, поэның тјреелері паза обязанностьтарын чарат саларға паза піліп аларға уголовнай пыролас тјстені, тјреліг, тиң полчатханында тјстегі хоостыра, аның чарғы кирегі сын азыг кјрілген паза прай киректеені санасха аылған пос алынча паза орта сын чарғының.

11 Статья

Полған на кизінің пар тјре, хомай кирек ечен пыролатчатхан кизінің тјре пар пыро чох саналарға аның пырозы законнай оңдайның табылған читіре сын азыг чарғы езеріг хоостыра хайда ағаа прай арачылыныс оңдайлар пірілчелер.

Пірдеезі чарғылат саларға чарадылбинча сайбағ ечен хайзы хай пірее сайбағ иткен тјстігде алай ние итпеені ечен, хайзы оларды иткен туста национальной законнар алай чоннар аразындағы право хоостыра сайбаға саналбаннар. Іджк чарадылбинча хатығлас хайзы сайбағ иділген туста кирілген чарапчатхан хатығластың аар.

12 Статья

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның поэның чуртазына паза сјбіре чуртазына ара кіерге, пойли кизі теңмезін сайбирға харазарға, аның чурттының, аның пічіктерінің чазыт ниеелерге кіерге алай аның чезіне паза репутациясына. Прай кизінің андағ ара кіергенің елге арачылырына тјре пар.

13 Статья

Полған на кизінің пар тјре пос оңдайча чјріске сығарға паза чуртачаң чирге полған на хазна істінде.

Полған на кизінің пар тјре полған на хазназа парыбызарға, ол санда поэ чуртапчатахан хазнаның, паза нандыра поэның хазназынзар айлан кил турарға.

14 Статья

Полған на кізінің пар тјре хостадарның пасха хан-чиринде чазынчаң чир тілірге паза пу чазынчаң чирнің тузаланарға.

Пу тјреның тузаланарға чарабас хаңан хостадар тјстелче, сынында политической нимес сайбағ итсе, алай Піріккен Нацияларның Организациязының харазығтарына паза принциптеріне тоғыра парчатхан киректер.

15 Статья

Полған на кізінің гражданстволығ поларға тјре пар.

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның гражданствозын алай гражданство алыстыраын пыластырарға.

16 Статья

Чазы читкен ир паза ипчі кізілер тјреліг расовой, национальной алай религия танығ хоостыра пір де хызырғаны чох хоных хонарға паза позынын сјбіре тестирге. Олар тің тјрелернің тузаланчалар хоных хонарда , хоных тузында паза чарылыста.

Хоных хонарға чарадылча пос паза толдыра ла ікібезинин хоных хончатханнардың чарадығларында.

Сјбіре јменің јјн паза сын уйазы паза аның тјре јменің паза хазнанын саринаң арачыласха пар.

17 Статья

Полған на кізінің пар тјре ниме-нооның ээленерге хайди пос алынча іджк, пасхалардын хада.

Пірдеезіне чарадылбинча пойли аның ниме-ноо пылазарға.

18 Статья

Полған на кізінің пар тјре пойли сағысха,ах сағысха паза религия; пу правоға кирче пос алынча позынын религиязын алыстырарға алай киртініс паза позының религиязына киртінерге хайди пос алынча іджк, пасхалардын хада, чонның алай пос алынча оңдайдың егредігде, Худайға пазырап туста ағ паза религиознай паза ритуальной кибірлер толдырыста.

19 Статья

Полған на кізінің пар тјре пос оңдайлығ киртініске паза пос оларды чоохтирға; пу тјренің санда пар свобода тудых чох позының киртініс тудынарға паза пос оңдайлығ тілірге, аларға паза тарадарға информацияны паза идеяларды хайдығ да кирек нимелердің хазна границелерге даа кјрбин.

20 Статья

Полған на кізінің пар тјре пос оңдайлығ хорғыс чох чылығларға паза ассоциацияларға.

Пірдеезі пірее ассоциацияза кестегліг кирерге чарадылбинче.

21 Статья

Полған на кізінің пар тјре пос хазна устирында айғазарға кјні алай пос табылған кізі хоостыра.

Полған на кізінің пар тјре тің хазнадағы службаға кірер оңдай позынын хазназында.

Чонның кестенізі елге правительствованын тјстігі поларға кирек; пу кестеніс позына искиргені периодической паза сын табығларда табарға кирек, хайзы прай тиксі паза тің табығ тјреліг иртірерге кирек чазыт табығлар хоостыра алай пасха тің формалдар хоостыра, табығлар свободазына читкіче пирерге.

22 Статья

Полған на кізінің пар тјре јменің члені полып, социальной читкіче пирергене паза кирек толдырғанына анның позының синін пілінгені полызарға паза анның алынча омазы пос јзізі экономической, социальной и культурнай областарда праволарын национальной кестеніс хоостыра паза чоннар аразындағы хабазығ паза полған на хазнаның структуры паза ресурстары хоостыра.

23 Статья

Полған на кізінің тоғысха пар тјре, пойли тоғыс таллырына, сын паза оңдайлығ тоғыс оңдайларға паза тоғыс чох полғанның тоғыр арачылааны.

Полған на кізінің пар тјре пірде дискриминация чох тин тоғыс ечен тің тјлірге.

Полған на тоғынчатхан кізінің пар тјре орта паза сын сыйых пиргеніне, кізі чуртазына позына паза анын сјбирезіне турызар читкіче пирерге, паза кирек полза ,хозылғаны пасха социальной кирек нимелер читкіче пирерге.

Полған на кізінің пар тјре профессиональной союэтар тјстирге паза профессиональной союэтарза кирерге позынын кирексіністерін арачылирға.

24 Статья

Полған на кізінің тјре тынанарға паза маң тусха пар, ол санда сағыстығ тоғыс кені хызырғаны паза тјлегліг периодической отпуска тјре пар.

25 Статья

Полған на кізінің пар тјре андағ чуртас синіне, ол санда ас-тамах, кипазах, чурт, имнег сыныхтағ паза прай кирек социальной полызығ, хайзы хазых паза чохсы хоных позына паза анын сјбіріне хабас пирерге кирек, паза тјре тоғыс чох полар туста, ағырығ, кинек полғаны, јкіс полғаны, улуғланыбисса кирт туста алай пасха да киректе хаңан чуртирға кирек нимелер чідіргені ол пыролығ нимес оңдайлар киліс парған туста.

Іче полғаны паза олған тузы алынча сыныхтаға паза полызыға тјре пирчелер. Прай палалар хоныхта алай ба чох тјреннер тин социальной арачылыныстын тузаланарға киректер.

26 Статья

Полған на кізінің егредіге тјре пар. Егредіг тике поларға кирек пастагы паза ортын угредиг теерге андағ поларға кирек. Пастагы егредіг обязательнай поларға кирек. Технической паза профессиональной егредіг прайзына киліскек поларға кирек, паза пјзік егредіг прайзына тин киліскек полған на кізінің келігі тјста поларға кирек.

Егредіг айландырыбызарға кізінің толдыра јскеніне айландырыбызарға кирек паза кізінің тјрелеріне паза јјн пос оңдайларға улуғланыс јскеніне. Егредіг прай чоннар ароазында,расовой паза религиознай группалар аразында удур-тјдір піліскеніне, сыдамаға паза ынархасха полызарға кирек, паза Піріккен Нацияларның Организацияның амыр чуртас турызары тоғызына хабазарға кирек.

Іче-палалар приоритетнай тјрееліг постарының кічіг частығ палаларға егредіг кјрім таллирға.

27 Статья

Полған на кізінің пар тјре пос чон јмезиниң культурнай чуртаста пойли аралазарға, искусстванын тың хынып тузаланарға, научнай прогрессте аралазарға паза анын пайынаң тузаланарға.

Полған на кізінің пар тјре арачылысха аның моральной паза материальной кирексінстерін, хайзы ол авторы полчатхан научнай, литературнай алай художественнай тоғыстарның салтары полчалар.

28 Статья

Полған на кізінің социальной паза чоннар аразындағы чаа чох, амыр чуртасха, хаң ан пу Декларацияда пазылған праволар паза свободалар тооза

толдырарға чарир,тіре пар.

29 Статья

Полған на кізінің пар обязанностар јмезінің алнында, хайда ла аның омазына пос паза прай сариның тыырға оңдай полар.

Праволарның паза свободадарын толдыраында полған на кізі законнаң паза чон аразындағы кізі праволарнаң кјрілген (ограничениелер) (хызырчатхан мералар) ла тарадылчалар кізінің праволарның паза прайзының јјн свободадары улуғлап саңай пасхаларының праваларына паза свободадарына кирек санасханы паза улуғлааны читкіче пиргені ечен паза моральдың, чон аразындағы иптіг полғаны паза чонның чахсы чуртастың демократическай јмеде сын кирексіністер толдыраын ечен.

Пу праволар паза свободадар толдырғаны Піріккен Нацияларның Организациязының харазығларына паза принциптерине хайди де тоғыр полбасха кирек.

30 Статья

Пу Декларацияда пір дее нима пасха хазнаның, чонның, хайдағ-да јменең алай алынча кізнең хайдағ даа тоғыстаң айғазар алай пу Декларацияда пазылғанны сайбир право чоннарның праволарын чох идер педінін сайбачатхан тіп саба чарыдылбазын.